

**Forslag** A 1948/UHN  
**Behandles af** Udvalget for et Holdbart Norden

## Betænkning over medlemsforslag om cruiseturisme

Udvalget for et Holdbart Norden foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

*att utvikle en helhetlig, nordisk plan for bæredyktig og utslippsfri cruiseturisme i Norden*

*att utvikle en felles strategi for et strengere rammeverk for bæredyktig og utslippsfri cruisetraffikk i Arktis*

at

Udvalget for et Holdbart Norden föreslår att Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

*att kartlegge miljø- og samfunnseffekter av cruiseturisme i Norden, med særlig fokus på arktiske områder*

*att undersøke konsekvenser for sikkerhet og beredskap som skapes av økt cruisetraffikk i Arktis*

### Baggrund

Cruisenæringen er en av de reiselivsformene som bidrar til mest lokal forurensing og klimautslipp. Samtidig skaper den samfunns- og helsemessige utfordringer og gir begrensede økonomiske gevinster for lokalsamfunn i sammenligning med annen type turisme. I Arktis kommer cruiseturisme trolig til å øke dramatisk i løpet av de neste årene, da klimaendringene fører til at havisen smelter i arktiske farvann og gir derfor muligheter til økt trafikk.

Økt cruisetraffikk i sårbare områder som Arktis vil ha konsekvenser for sikkerhet, miljø og samfunn. Sikkerhetsutfordringene med cruiseturisme ble satt på spissen i Norge i 2019, når cruiseskipet Viking Sky havarerte med 1373 passasjerer om bord og måtte evakueres. Den norske regjeringen stiftet et cruiseutvalg som følge av hendelsen, som nylig ga ut en rapport. I rapporten presiserer utvalget behovet for en tydeligere regulering av cruisetraffikken fordi norsk beredskap ikke er i stand til å håndtere



alvorlige hendelser. Faren for ulykker øker med mer trafikk og risikoen for skader øker i mindre tilgjengelige områder med begrenset beredskap.

En rapport fra NINA om turisme på Svalbard og Arktis belyser at det er mangel på kunnskap om de økologiske effektene av ferdsel i sårbare områder og at det er et kunnskapsgap om potensielle konsekvenser av økende cruisetrafikk på Grønland. Ytterligere, viser en nylig publisert forskning, vil cruiseturisme fortsette å årsake miljø- og helseskadelige konsekvenser hvis ikke industrien blir strengere regulert både nasjonalt og internasjonalt.

Det finnes derfor sterke argumenter for en felles, nordisk plan for å begrense cruiseturisme i Norden, særlig i sårbare områder hvor miljø- og sikkerhetsutfordringene kan bli katastrofale. Visjon 2030 inkluderer ambisjoner for å «arbeide for å utvikle turistnæringen i Norden». Hvis Norden skal vokse frem som en bærekraftig destinasjon er det viktig å ha et mål om å tilrettelegge for turisme med lavt karbonavtrykk, som bidrar til lokal verdiskaping og sysselsetting.

### **Udvalgets synspunkter**

Udvalget noterer at skibstrafik i internasjonale farvande herunder farvande i polarområdet for indeværende reguleres gjennom International Maritime Organisation (IMO). IMO's Polarkode inneholder regler for beskyttelse af den sårbare natur i polarområdet, og stiller krav til de underlagte skibes konstruktion, stabilitet, udstyr, sejladsplanlægning, uddannelse mv. Polar koden stiller dog ikke krav til eksempelvis CO<sub>2</sub> udledninger, eller forbyder brug af tungolie (HFO), eller adresserer undervandsstøj som har store konsekvenser for havpattedyr mm. Følgende giver overblik over hvilke miljømæssige elementer der er omfattet af polarkoden [How the Polar Code protects the environment \(English infographic\).pdf \(imo.org\)](#).

Udvalget understreger at arktisk natur og det arktiske dyreliv er unikt og sårbart. Det skyldes, at økosystemerne er tilpasset de lave temperaturer i Arktis. Den globale opvarmning medfører stadig større isfrie havområder i sommerperioderne, og mindre udbredelse af havis kan få stor indflydelse på levevilkårene for og udbredelse af de arter, der er tilknyttet havisen. Udvalget noterer at længere perioder med åbent vand medfører øget aktivitet såsom skibstrafik i områder, der tidligere ikke har kunnet besejles, ligesom øget råstofudnyttelse, fiskeri og turisme indebærer risiko for forurening og uheld.

Under drøftelserne af medlemsforslaget den 14. marts 2023 fremgik det at Nordisk Grøn venstre støtter til forslaget. Den konservative gruppe tilkendegav støtte til forslagets at-sats omhandlende et fælles regelværk, men modsatte sig første at-sats eftersom denne er et nationalt anliggende. Gruppen tilkendegav ønske om at der skal



være reference til 'udslipsfri' cruiseturisme i forbindelse med udvikling af en nordisk strategi.

Den socialdemokratiske gruppe mente at politikken for cruiseturisme bør være op til de enkelte lande at beslutte, og at forslaget bør komme alle de nordiske lande til gode. Nordisk Frihed støtter ikke viderebehandling af forslaget, da der findes andre transportformer, som gruppen hellere vil se på, og mener heller ikke at cruiseturismen bør begrænses eller reguleres yderligere.

Mittengruppen fremførte vigtigheden af at omstille den nordiske flåde til at være mere bæredygtig og CO<sub>2</sub> neutral, og foreslog at udvalget som et led i behandlingen af forslaget hører IMO, arktisk råds arbejdsgruppe og Arctica om forslaget. Nordisk Grøn venstre bakkede op om at undersøge forslagets konsekvenser, og fremhævede at begrænsningen af cruiseturisme er et nationalt anliggende, og foreslog at den videre behandling af forslaget ser nærmere på hvilke udslip der skal være omfattet.

Det var problematisk for både Nordisk Frihed, den socialdemokratiske gruppe og den konservative gruppe at støtte at-satsen om at begrænse cruiseturisme, og den socialdemokratiske gruppe foreslog derfor at erstatte begrænsning med bæredygtig cruiseturisme. Dette var der opbakning til fra den konservative gruppe.

Med dette godkendte udvalget betænkning over medlemsforslaget.

København, den 5. september 2023

*Johan Andersson (S)*  
*Tove Elise Madland (A)*  
*Mats Wiking (S)*  
*Per Husted (S)*  
*Ola Elvestuen (V)*  
*Rebecka Le Moine (MP)*  
*Bella Forsgrén (gröna)*

*Simon Holmström (HI)*  
*Ásmundur Friðriksson (Sj.)*  
*Heikki Autto (saml)*  
*Mariane Paviasen (IA)*  
*Marianne Bigum (SF)*  
*Staffan Eklöf (SD)*  
*Himanshu Gulati (FrP)*